

UZASADNIENIE

Powód syndyk masy upadłości (...) -Hurt spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości w S. pozwem z 19 lutego 2018 r. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwoty 700.000 zł z odsetkami umownymi w wysokości 12%, liczonymi od kwoty 44.397,34 zł od 9 maja 2014 r. i od kwoty 655.602,66 zł od 1 lipca 2014 r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazał, że dochodzona pozwem kwota stanowi część roszczenia z tytułu umowy pożyczki z 30 kwietnia 2014 r., w ramach której upadła (...) -Hurt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wypłaciła pozwanej (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę 1.365.000 zł celem sfinansowania zakupu nieruchomości. Pomimo upływu terminu zapłaty wyznaczonego w aneksie do umowy pożyczki z 27 grudnia 2016 r. pozwana nie spełniła swojego świadczenia.

W piśmie z 26 marca 2018 r. zawierającym modyfikację żądania pozwu, powód wniósł o zasądzenie kwoty 700.000 zł z odsetkami umownymi w wysokości 12% (nie wyższymi jednak niż odsetki maksymalne):

- od kwoty 44.397,34 zł od 9 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 655.602,66 zł od 1 lipca 2014 r. do dnia zapłaty.

Nadto wyjaśnił, że nie dochodzi zapłaty konkretnych rat pożyczki, lecz (celem optymalizacji kosztów ponoszonych w postępowaniu upadłościowym) części kwoty udzielonej pożyczki, co jego zdaniem uzasadnia fakt, że aneksem z 27 grudnia 2016 r. strony skróciły termin spłaty pożyczki do grudnia 2017 r. (a więc w momencie wniesienia pozwu cała kwota udzielonej pożyczki była już wymagalna) oraz wyjaśnił, że spłata pożyczki do kwoty 700.000 zł (oraz odsetek, w tym odsetek za opóźnienie, opłaty prolongacyjnej i przyznanych kosztów postępowania) została zabezpieczona poprzez ustanowienie hipoteki na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Słubicach prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Powód dochodzi zwrotu części tej pożyczki w wysokości 700.000 zł w ten sposób, że domaga się aby kwota 44.397,34 zł została zwrócona z odsetkami od 9 maja 2014 r., a kwota 655.602,66 zł z odsetkami od 1 lipca 2014 r., ponieważ część pożyczki w wysokości 50.000 zł została przelana do 9 maja 2014 r., a część pożyczki w wysokości 1.215.000 została przelana do 1 lipca 2014 r., z kolei ostatnia część w kwocie 100.000 zł została przelana do 1 listopada 2014 r. Pozwana dotychczas spłaciła na rzecz upadłej (...) -Hurt sp. z o.o. tytułem udzielonej pożyczki jedynie kwotę 5.602,66 zł (kwota 44.397,34 zł to różnica między 50.000 i 5.602,66). Powód dochodzi w niniejszym postępowaniu jedynie części udzielonej pożyczki (celem optymalizacji kosztów ponoszonych w postępowaniu upadłościowym oraz z uwagi na zabezpieczenie spłaty pożyczki do kwoty 700.000 zł), mając na uwadze terminy wypłat na rzecz pozwanej poszczególnych rat udzielonej pożyczki oraz dotychczasowe spłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. Kwestionując zasadność żądania pozwu zarzuciła brak udowodnienia wysokości roszczenia i brak wykazania metodologii wyliczenia kwot wskazanych w pozwie. Zdaniem pozwanej dochodzone kwoty nie wynikają z żadnych dokumentów załączonych do pozwu, a w szczególności z zapisów na koncie. Odnosząc się do pisma powódki modyfikującego pozew oraz treści umowy pożyczki, porozumienia i aneksu, pozwana za niezrozumiałe uznała żądanie zasądzenia odsetek umownych według stopy 12% rocznie odpowiednio od 44.397,34 zł od 9 maja 2014 r. oraz od 655.602,66 zł od 1 lipca 2014 r. do dnia zapłaty, skoro zwrot pożyczki w tych datach zgodnie z aneksem nie był jeszcze wymagalny.

W piśmie procesowym z 8 sierpnia 2018 r. powód - odnosząc się do odpowiedzi na pozew - powołał nowe dowody, ponownie przedstawił metodologię wyliczenia kwot wskazanych w pozwie, przedstawił także swoje stanowisko odnośnie roszczenia o zapłatę odsetek.

Na rozprawie 18 grudnia 2018 r. powód złożył pismo procesowe zatytułowane „Zmiana powództwa - uzupełnienie”, w którym wskazał, że składa wniosek o ewentualne zasądzenie 700.000 zł od pozwanej na rzecz powoda z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 lutego 2018 r. jako świadczenia nienależnego.

Po usunięciu braków formalnych pisma procesowego z 18 grudnia 2018 r., zawierającego nowe żądanie (co powód wykonał składając pismo procesowe z 21 grudnia 2018 r.), odpis pisma został doręczony stronie pozwanej ze zobowiązaniem do złożenia odpowiedzi. W piśmie procesowym z 21 grudnia 2018 r. powód zauważył dodatkowo, że umowa pożyczki nie może być uznana za nieważną na podstawie stosowanego w drodze analogii art. 108 k.c. w zw. z art. 103 § 1 k.c. Jednocześnie do pisma procesowego powoda załączono oświadczenie syndyka masy upadłości z 19 grudnia 2018 r. w przedmiocie potwierdzenia umowy pożyczki zawartej 30 kwietnia 2014 r., zmienionej porozumieniem z 20 stycznia 2016 r. oraz aneksem z 27 grudnia 2016 r.

Pozwana spółka złożyła odpowiedź na nowe żądanie - pismo procesowe z 25 stycznia 2019 r. - w którym wniosła o oddalenie powództwa w całości, w zakresie żądania głównego z umowy pożyczki, jak również żądania ewentualnego z bezpodstawnego wzbogacenia. W zakresie żądania ewentualnego pozwana powołała się na art. 409 k.c. Z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia wskazując, że do roszczeń z tytułu nienależnego świadczenia znajduje zastosowanie art. 118 k.c. w zakresie, w jakim przewiduje skrócenie do 3 lat terminu przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W piśmie procesowym z 11 lutego 2019 r., złożonym na rozprawie, powód odniósł się do odpowiedzi na rozszerzone żądanie podnosząc, że brak jest podstaw do zastosowania art. 409 k.c. W zakresie zarzutu przedawnienia powód podał, że bieg terminu przedawnienia należy liczyć najwcześniej od dnia ogłoszenia upadłości (...) - Hurt sp. z o.o. (co nastąpiło 25 września 2017 r.), a pozew został złożony w lutym 2018 r., co oznacza, że roszczenie nie jest przedawnione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

30 kwietnia 2014 r. (...) -Hurt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. - reprezentowana przez prezesa zarządu M. R. - zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K. - również reprezentowaną przez prezesa zarządu M. R. - umowę, której przedmiotem było udzielenie pożyczki w kwocie 1.365.000 zł (§ 1).

Zgodnie z § 2 umowy pożyczkodawca - spółka (...) zobowiązała się do przelania kwoty określonej w § 1 umowy na rachunek bankowy pożyczkobiorcy spółki (...) w następujących ratach:

1. 50.000 zł do 9 maja 2014 r.,
1. 1.215.000 zł do 1 lipca 2014 r.,
2. 100.000 zł do 1 listopada 2014 r.

W myśl § 3 wysokość oprocentowania pożyczki strony ustaliły na 12% wartości pożyczki w stosunku rocznym, licząc od dnia wydania przedmiotu pożyczki przez pożyczkodawcę, do dnia zwrotu pożyczki przez pożyczkobiorcę.

W § 4 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się zwrócić kwotę pożyczki w 240 równych ratach miesięcznych płatnych do dnia 10 każdego miesiąca, począwszy od stycznia 2016 r. Strony postanowiły też, że łącznie ze spłatą pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany jest zapłacić na rzecz pożyczkodawcy należne mu odsetki. Harmonogram spłaty stanowi załącznik nr 1 do niniejszej umowy.

W § 5 postanowiono z kolei, że pożyczkobiorca dokona zapłaty poszczególnych rat przelewem na rachunek bankowy pożyczkodawcy, przy czym datą zapłaty będzie data uznania rachunku pożyczkodawcy określoną kwotą. Pożyczkobiorca może spłacić pożyczkę przed terminem ustalonym w § 4, a w takim przypadku odsetki od kwoty pożyczki zostaną naliczone do dnia zapłaty.

Wszelkie zmiany umowy dla swej ważności wymagały formy pisemnej (§ 7 pkt 1).

Dowód: umowa pożyczki z 30.04.2014 r. wraz z harmonogramem spłat -18 verte.

M. R. jest jedynym wspólnikiem i jedynym członkiem zarządu zarówno spółki (...), jak i spółki (...).

Umowa została podpisana za spółki (...) i (...) -Hurt (...) przez prezesa zarządu obu spółek (...).

Dowód:informacja KRS nr (...) - karta 13,

informacja KRS nr (...) - kara 62-63.

W wykonaniu umowy pożyczki spółka (...) wpłaciła na rachunek spółki (...) następujące kwoty:

- 50.000 zł w dniu 8 maja 2014 r.
- 1.215.000 zł w dniu 30 czerwca 2014 r.,
- 20.000 zł w dniu 29 sierpnia 2014 r.
- 80.000 zł w dniu 23 października 2014 r.
-

Dowód: wydruki wyciągów z rachunków - karta 72-75,

zapisy na koncie - karta 19-20 .

W dniu uzyskania pożyczki w wysokości 1.215.000 zł, tj. 30 czerwca 2014 r., (...) sp. z o.o. kupiła nieruchomość gruntową, dla której Sąd Rejonowy w Ślubicach prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na terenie zakupionej (...) spółka (...) planowała zrealizować inwestycję polegającą na budowie i uruchomieniu zakładu świadczącego usługi magazynowo-logistyczne wraz z kompleksowymi usługami wspomagającymi zarządzanie obrotem towarów.

Dowód: wydruk z księgi wieczystej nr (...), Dział II-własność - karta 21,

sprawozdanie zarządu z działalności spółki - karta 236-237.

13 listopada 2015 r. spółka (...) zwróciła spółce (...) kwotę 5.602,66 zł tytułem udzielonej pożyczki.

Fakt niesporny (nadto wydruk: „zapisy na koncie” - karta 64).

20 stycznia 2016 r. strony umowy uwzględniając, że na mocy umowy pożyczkobiorca zobowiązany jest do zwrotu kwoty pożyczki (1.365.000 zł) w 240 równych miesięcznych ratach, zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczki stanowiącym załącznik nr 1, oraz że pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić pożyczkodawcy odsetki od pożyczki na warunkach określonych w umowie, a także mając na uwadze przejściowe trudności finansowe pożyczkobiorcy, zawarły porozumienie.

W jego treści strony uzgodniły, że pożyczkobiorca zwróci pożyczkodawcy wynikającą z umowy pożyczki kwotę pożyczki do dnia 31 grudnia 2038 r., a najpóźniej w tym terminie zwróci też odsetki od otrzymanej pożyczki (§ 1 ust. 1 i 2).

Strony dopuściły też możliwość spłaty kwoty pożyczki i należnych od niej odsetek w terminie wcześniejszym aniżeli wskazany powyżej, a pożyczkobiorca zobowiązał się dołożyć starań mających na celu całkowitą spłatę kwoty pożyczki wraz z odsetkami w terminie wcześniejszym (§ 2 ust. 1 i 2).

Dalej strony ustaliły, że w terminie wskazanym w § 1 określą wysokość należnych pożyczkodawcy kwot odsetek pozostających do zapłaty na warunkach wynikających z umowy pożyczki z uwzględnieniem, że w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki, odsetki od kwoty pożyczki zostaną naliczone do dnia spłaty (§ 3 ust. 1 i 2).

Nadto określona na powyższej podstawie kwota odsetek powiększona zostanie o opłatę prolongacyjną, która będzie płatna wraz z dokonaniem ostatniej spłaty kwoty pożyczki albo odsetek, w zależności od tego, która ze wskazanych płatności nastąpi później (§ 4 ust. 1), zaś wysokość opłaty prolongacyjnej wyniesie 50% wysokości oprocentowania pożyczki wynikającego z § 3 umowy pożyczki i będzie naliczana za niezapłacone odsetki z każdego prolongowanego miesiąca (§ 4 ust. 2), a przez koszt pożyczki strony rozumieją sumę kwoty udzielonej pożyczki oraz należnych pożyczkodawcy odsetek obliczonych na podstawie umowy pożyczki (§ 4 ust. 3).

Porozumienie zostało podpisane za spółki (...) i (...) -Hurt (...) przez prezesa zarządu M. R..

Dowód: porozumienie z 20 stycznia 2016 r. - karta 22-22 verte.

27 grudnia 2016 r. (...) -Hurt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K. aneks do umowy pożyczki z 30 kwietnia 2014 r. oraz porozumienia z 20 stycznia 2016 r. o następującej treści:

Strony zgodnie postanawiają, iż spłata pozostałej do zwrotu kwoty pożyczki w wysokości 1.359.397,34 zł wraz z naliczonymi na dzień spłaty odsetkami oraz naliczoną opłatą prolongacyjną nastąpi do dnia 31 grudnia 2017 r. (§ 1).

Niniejszy aneks wchodzi w życie z dniem podpisania. Pozostałe warunki umowy pozostają bez zmian (§ 2 ust. 1 i 2).

Aneks został podpisany za spółki (...) i (...) -Hurt (...) przez prezesa zarządu M. R..

Dowód: aneks z 27 grudnia 2016 r. - karta 23.

4 sierpnia 2017 r. prezes zarządu (...) -Hurt spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. M. R. wniósł do Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim o ogłoszenie upadłości tej spółki i ustanowienie do czasu rozpoznania wniosku tymczasowego nadzorca sądowego. Do wniosku dołączono spis podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużniczki, wśród których wymieniona została (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jako „dokument dokumentujący zobowiązanie” wskazana została przy tym umowa pożyczki z 30 kwietnia 2014 r., a kwotę wszystkich należności określono na 1.718.215,32 zł.

W zestawieniu tym wskazano (w pkt. 1 i 2), że na mocy umowy pożyczki z 30 kwietnia 2014 r. (...) -Hurt (...) jest zobowiązana do zwrotu kwot 44.397,34 zł oraz 1.215.000 zł.

Do wniosku dołączono złożone przez M. R. oświadczenie o prawdziwości danych wskazanych we wniosku.

Dowód: wniosek z 4 sierpnia 2017 r. - karta 83-96,

spis podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużnika - karta 27.

Wszczęte na skutek wniosku o ogłoszenie upadłości postępowanie zarejestrowano w Sądzie Rejonowym w Gorzowie pod sygnaturą V GU 65/17. Tymczasowym nadzorcą sądowym wyznaczona została A. P..

Fakty niesporne.

W zarządzeniu z 17 sierpnia 2017 r. Tymczasowy nadzorca sądowy stwierdzając brak zabezpieczania umów pożyczek udzielonych spółce (...) w kwocie 1.718.215,32 zł zarządził podjęcie działań mających na celu ustanowienie hipoteki umownej.

W piśmie z 21 sierpnia 2017 r. M. R. wyraził gotowość ustanowienia hipoteki.

Dowód: zarządzenie z 17 sierpnia 2017 r. - karta 32-33;

pismo z 21 sierpnia 2017 r. - karta 34-34 verte.

4 września 2017 r. M. R., reprezentujący spółkę (...), potwierdzając fakt zawarcia przez spółki (...) i (...) -Hurt (...) między innymi umowy pożyczki z 30 kwietnia 2014 r., zmienionej porozumieniem z 20 stycznia 2016 r. i aneksem z 17 grudnia 2016 r., oraz fakt udzielenia pożyczki w kwocie 1.365.000 zł oświadczył, że ustanawia na rzecz spółki (...) hipotekę umowną na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...), do sumy 700.000 zł, dla zabezpieczenia wierzytelności (...), między innymi z tej umowy pożyczki.

Dowód : wydruk z księgi wieczystej (...) - karta 12-24;

ustanowienie hipoteki - akt notarialny Rep. A nr5763/201 karta 76-82.

W toku postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim - w sprawozdaniu z 4 września 2017 r., sporządzonym po przeprowadzeniu badania stanu majątkowego i finansowego dłużnika pod kątem przesłanek ogłoszenia upadłości - tymczasowy nadzorca sądowy wskazał, że dłużnikowi przysługuje wierzytelność długoterminowa w stosunku do spółki (...) w wysokości 1.718.215,32 zł z terminem wymagalności wyznaczonym na dzień 31 grudnia 2017 r. Nadzorca zaznaczył też, że podmiotem zobowiązanym z tej wierzytelności jest spółka powiązana z dłużnikiem, albowiem 100% udziałów w spółce (...) należy do M. R., który jest jednocześnie jednoosobowym zarządem.

W piśmie z 14 września 2017 r., ustosunkowując się do treści sprawozdania Tymczasowego Nadzorcy Sądowego, M. R. odniósł się odrębnie do kwestii kosztów postępowania, a także wskazał na brak zastrzeżeń do treści i wniosków zawartych w sprawozdaniu i opinii tymczasowego nadzorcy sądowego i zgodził się z nimi.

Dowód: sprawozdanie z 4 września 2017 r. - karta 28-30,

piśmo z 14 września 2017 r. - karta 31-31 verte.

Postanowieniem z 25 września 2017 r. w sprawie V GU 65/17 Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim ogłosił upadłość dłużnika (...) -Hurt spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i wyznaczył syndyka masy upadłości w osobie A. P..

Dowód: postanowienie z 25.09.2017 r. - karta 12.

W piśmie z 5 lutego 2018 r., skierowanym do spółki (...), syndyk masy upadłości (...) -Hurt spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości w S., zawiadamiając o ogłoszeniu upadłości spółki (...) postanowieniem z 25 września 2017 r., wezwał do zapłaty wymagalnej od 1 stycznia 2018 r. kwoty 1.672.021.49 zł, wynikającej z umowy pożyczki z 30 kwietnia 2014 r., zmienionej porozumieniem z 20 stycznia 2016 r. oraz aneksem z dnia 27 grudnia 2016 r. Zaznaczył, że do wskazanej kwoty należy doliczyć odsetki umowne od kwoty 1.365.000 zł w wysokości 12% w stosunku rocznym od 25 września 2017 r. do dnia zapłaty oraz opłatę prolongacyjną zgodnie z § 4 ust 2 porozumienia. Poinformował jednocześnie, że zapłaty należy dokonać w terminie do 9 lutego 2018 r. na wskazany rachunek bankowy utworzony na potrzeby prowadzonego postępowania upadłościowego, oraz że brak zapłaty spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego.

Dowód: wezwanie do zapłaty - karta 46.

Pismem z 19 grudnia 2018 r. syndyk masy upadłości (...) -Hurt sp. z o.o., skierowanym do (...) sp. z o.o. oświadczył, że potwierdza ważność umowy pożyczki zawartej z (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. z 30 kwietnia 2014 r., zmienionej porozumieniem z 20 stycznia 2016 r. oraz aneksem z 27 grudnia 2016 r.

Dowód: pismo syndyka - karta 279.

Sąd zważył co następuje:

Powód wywodzi swoje roszczenie z umowy pożyczki.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W rozpoznawanej sprawie powód udowodnił, że spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. 30 kwietnia 2014 r. zawarły umowę pożyczki, zmienioną porozumieniem z 20 stycznia 2016 r. i aneksem z 27 grudnia 2016 r. Strony umowy pożyczki mogą ukształtować umowę jako odpłatną albo nieodpłatną. Pożyczka z 30 kwietnia 2014 r. miała charakter odpłatny, strony postanowiły bowiem w § 3 umowy, że wysokość oprocentowania wynosi 12% wartości pożyczki w stosunku rocznym, licząc od dnia wydania przedmiotu pożyczki przez pożyczkodawcę, do dnia zwrotu pożyczki przez pożyczkobiorcę.

Powód udowodnił również, że kwota pożyczki została wydana pozwanej spółce (...). Fakt ten potwierdzają dowody w postaci wydruków wyciągów z rachunków bankowych - karta 72-75, wydruki „zapisy na koncie” - karta 19-20, a także dokumenty, które powstały po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości przez (...) Hurt sp. z o.o., podpisane przez M. R., który pełnił funkcję prezesa zarządu spółki (...), zanim ogłoszono jej upadłość, a także do dnia zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie pełnił funkcję prezesa zarządu pozwanej spółki (...) [por. np. „spis podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużnika” podpisany przez M. R. - karta 270, a także pismo z 14.09.2017 r. stanowiące odpowiedź na sprawozdanie z 04.09.2017 r.].

W odpowiedzi na pozew pozwana przyjęła sposób obrony wskazując w pierwszej kolejności na brak metodologii wyliczenia kwoty objętej żądaniem pozwu (a więc podniosła zarzut niewykazania wysokości roszczenia), a także powołała się na postanowienia umowne, zgodnie z którymi spłata pożyczki miała nastąpić do 31 grudnia 2017 r., co zdaniem pozwanej wyłącza możliwość dochodzenia przez powoda odsetek w sposób wskazany w żądaniu pozwu, tj. od kwoty 44.397,34 zł od 9 maja 2014 r., od kwoty 655.602,66 zł od 1 lipca 2014 r. (pozwana podniosła więc zarzut nieistnienia roszczenia z tytułu odsetek z powodu braku wymagalności roszczenia o zwrot pożyczki w datach wskazanych w żądaniu pozwu). Pozwana nie kwestionowała natomiast faktu zawarcia umowy pożyczki ani późniejszych ustaleń stron, w wyniku których zawarto porozumienie i aneks.

Oba zarzuty podniesione w odpowiedzi na pozew okazały się nieuzasadnione.

Na wstępie zaznaczyć jednakże trzeba, że postanowieniem z 25 września 2017 r. w sprawie V GU 65/17 Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim ogłosił upadłość pożyczkodawcy: (...) -Hurt sp. z o.o. w S.. Zgodnie z art. 105 ustawy pr.up.n. „W razie upadłości jednej ze stron umowy pożyczki, umowa pożyczki wygasa, gdy przedmiot pożyczki nie został jeszcze wydany”. Z uwagi na to, że w dacie ogłoszenia upadłości przedmiot pożyczki był już wydany, umowa pożyczki nie wygasła. Jednocześnie procesową legitymację czynną w niniejszej sprawie uzyskał syndyk masy upadłości (...) -Hurt sp. z o.o. w S. (który złożył pozew w niniejszej sprawie), upadła spółka pozostała zaś stroną w znaczeniu materialnym.

Przechodząc do omówienia zarzutów podniesionych w odpowiedzi na pozew, a w pierwszej kolejności zarzutu niewykazania wysokości roszczenia z tytułu zwrotu przedmiotu pożyczki wskazać trzeba, że - jak już wspomniano wyżej z powołaniem dowodów przeprowadzonych na tą okoliczność - powód wykazał, iż w wykonaniu umowy pożyczki (...) -Hurt sp. z o.o. dokonała wpłat na rachunek bankowy pozwanej, a wpłaty te zostały dokonane w następujących datach: 50.000 zł w dniu 8 maja 2014 r.; 1.215.000 zł w dniu 30 czerwca 2014 r., 20.000 zł w dniu 29 sierpnia 2014 r., 80.000 zł w dniu 23 października 2014 r. Niesporny jest fakt, że pozwana dokonała spłaty pożyczki w wysokości 5.602,66 zł (powód temu faktowi nie przeczy). W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że ciężar wykazania faktu spłaty pożyczki spoczywa na stronie pozwanej, to pozwana wywodzi bowiem z tego faktu skutki prawne (art. 6 k.c.). Pozwana nie wykazała jednakże (nie podniosła też takich twierdzeń), że miałyby dokonać jakiegokolwiek kolejnej spłaty pożyczki, poza wspomnianą kwotą 5.602,66 zł. Tym samym przyjąć trzeba, że poza niesporną kwotą 5.602,66 zł pozwana nie dokonała żadnych spłat. Kwota całej pożyczki wynosi 1.365.000 zł, żądaniem pozwu objęta jest kwota 700.000 zł, tym samym powód wykazał zasadność swojego roszczenia z tytułu zwrotu przedmiotu pożyczki co do wysokości.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu podniesionego w odpowiedzi na pozew zaakcentować należy, że objęte żądaniem pozwu odsetki są odsetkami kapitałowymi, podstawę prawną roszczenia o ich zapłatę stanowi art. 359 § 1 k.c. (w zw. z § 3 umowy). Wyjaśnić bowiem trzeba, że tzw. odsetki kapitałowe (art. 359 § 1 k.c.) przysługują za korzystanie z cudzego pieniądza (w sensie ekonomicznym), stanowią zapłatę za możliwość wykorzystywania cudzego dobra, co jest cechą wielu umów zobowiązaniowych, np. umowy najmu czy dzierżawy. Z kolei odsetki za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) stanowią przede wszystkim rekompensatę dla wierzyciela za to, że dłużnik spóźnił się ze świadczeniem pieniężnym.

Powód domaga się w rozpoznawanej sprawie wyłącznie odsetek kapitałowych, zasadnie przy tym określa datę początkową naliczania tych odsetek dla kwoty 44.397,34 zł od 9 maja 2014 r. (przy uwzględnieniu spłaty pożyczki w wysokości 5.602,66 zł) i dla kwoty 655.602,66 zł od 1 lipca 2014 r. Daty te znajdują uzasadnienie w treści umowy, strony bowiem postanowiły, że odsetki kapitałowe naliczone będą od dnia wydania przedmiotu pożyczki.

Pozostaje rozważyć jeszcze, czy roszczenie o zwrot pożyczki (kwoty głównej) było wymagalne na dzień zamknięcia rozprawy. Analizując postanowienia umowne wskazać trzeba, że zwrot pożyczki (całej kwoty głównej) pierwotnie miał nastąpić w sposób opisany w § 4 umowy (w ratach), następnie strony zmieniły umowę w ten sposób, że cała kwota główna miała być spłacona w dacie wskazanej w § 1 ust. 2 porozumienia, ostatecznie w aneksie strony postanowiły, cała kwota główna miała być spłacona w dniu 31 grudnia 2017 r. Roszczenie o zwrot kwoty głównej, z odsetkami umownymi kapitałowymi, liczonymi od dnia wydania przedmiotu pożyczki, zgodnie z zapisami umownymi stało się więc wymagalne 1 stycznia 2018 r. Podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut nieistnienia roszczenia z tytułu odsetek z powodu braku wymagalności roszczenia o zwrot pożyczki w datach wskazanych w żądaniu pozwu jest więc nieuzasadniony.

Dodatkowo wskazać trzeba, że zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie akcentuje się obecnie, że: „umowa pożyczki trwa dopóki biorący pożyczkę (pożyczkobiorca) nie zwróci kwoty otrzymanej w wykonaniu umowy od dającego pożyczkę (pożyczkodawcy). Jeżeli zatem z umowy stron nie wynika nic innego, to odsetki określone w tej umowie jako wynagrodzenie za korzystanie z pieniędzy pożyczkodawcy należą się, co do zasady, w tej samej wysokości jak umówiona przez cały czas trwania umowy. Umowa zaś trwa od chwili jej zawarcia, wzmocnionego wydaniem przedmiotu pożyczki (argument z art. 722 k.c.) aż do jej zwrotu, niezależnie od tego, że strony określiły w umowie, kiedy ten zwrot powinien był nastąpić, a w rzeczywistości nie nastąpił. Niesłuszne jest zatem twierdzenie, że odsetki umowne należą się tylko od chwili zawarcia umowy do terminu jej umówionego zwrotu, a za dalszy okres należą się odsetki ustawowe” [por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 września 2015 r., II CSK 581/14; a także Kodeks cywilny. Komentarz. red. dr hab. K. O., Rok: 2019 Wydanie: 22, L., M. G. (red.), Kodeks cywilny. Tom III. Komentarz. Art. 627–1088. Wyd. 2, W. 2019 L.; E. G., P. M. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 8, W. 2017 L.].

Mając na uwadze powyższy pogląd wskazać trzeba, że uzasadnione jest żądanie zapłaty odsetek kapitałowych od objętej żądaniem pozwu kwoty głównej do dnia zapłaty.

Pozwana nie kwestionowała stopy objętych żądaniem pozwu odsetek umownych (odsetek kapitałowych). Roszczenie należało więc uznać za uzasadnione zarówno co do kwoty głównej, jak i co do odsetek w wysokości objętej żądaniem pozwu, tj. 12 % w stosunku rocznym (§ 3 umowy), jednak nie więcej niż stopa odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.: maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych).

Wobec uwzględnienia żądania pozwu znajdującego podstawę w umowie pożyczki, nie ma potrzeby rozważania alternatywnej podstawy prawnej, którą powód w piśmie procesowym z 21 grudnia 2018 r. upatrywał w przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Odnieść należy się natomiast do obaw powoda co do tego, że umowa pożyczki mogłoby być uznana za nieważną na podstawie stosowanego w drodze analogii art. 108 k.c. w zw. z art. 103 § 1 k.c. Art. 108 k.c. stanowi, że: „Pełnomocnik nie może być drugą stroną czynności prawnej, której dokonywa w imieniu mocodawcy, chyba że co innego wynika z treści pełnomocnictwa albo że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów

mocodawcy. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy pełnomocnik reprezentuje obie strony”. Mając powyższe na uwadze powód - zapewne z ostrożności procesowej - załączył do pisma procesowego oświadczenie syndyka masy upadłości z 19 grudnia 2018 r. w przedmiocie potwierdzenia umowy pożyczki zawartej 30 kwietnia 2014 r., zmienionej porozumieniem z 20 stycznia 2016 r. oraz aneksem z 27 grudnia 2016 r.

Zaznaczyć trzeba - przed przystąpieniem do dalszych rozważań - że w sprawie nie znajduje zastosowania art. 39 k.c. w brzmieniu ustawy z 9 listopada 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2244), która weszła w życie 1 marca 2019 r., ustawa ta nie obowiązywała bowiem w dacie zawarcia umowy pożyczki, a także w datach porozumienia i aneksu zmieniających jej brzmienie.

W rozpoznawanej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia nieważności umowy pożyczki na wskazanej przez powoda podstawie prawnej. Niesporny jest fakt, że umowa pożyczki została zawarta przez dwie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, każda z tych spółek była przy tym reprezentowana przez prezesa zarządu w osobie M. R., co więcej M. R. był jedynym wspólnikiem każdej z tych spółek.

W orzecznictwie na tle art.108 k.c.wskazywano, że przepis ten znajduje również zastosowanie do działań organów osób prawnych, choć organy te nie są przedstawicielami osoby prawnej. W uchwale Sądu Najwyższego z 30 maja 1990 r. (III CZP 8/90, OSNC 1990, 10–11, 124) wskazano, że: "Osoba fizyczna działająca jako organ osoby prawnej nie może być drugą stroną czynności prawnej, której dokonuje w imieniu tej osoby prawnej, chyba że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów tej osoby prawnej". Pogląd ten wyrażony został na tle stanu faktycznego, w którym zawarta została umowa przez przedsiębiorstwo państwowe i osobę fizyczną, przy czym osoba ta występowała jednocześnie w imieniu własnym i jako dyrektor przedsiębiorstwa państwowego. Sytuacja, jaka wystąpiła w rozpoznawanej sprawie, jest diametralnie odmienna, cytowany wyżej pogląd nie może więc znaleźć zastosowania. Sporna umowa nie została bowiem zawarta między osobą prawną a osobą fizyczną, tylko między dwiema osobami prawnymi, z których każda - co ważne - była spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Podkreślenia wymaga, że kodeks spółek handlowych w art. 2 stanowi: „W sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio”.

Zauważyć należy, że co do zasady właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej pozwala na dokonywanie czynności prawnej „z samym sobą” (por. art. 210 § 2 k.s.h.), przy czym w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością k.s.h. wprowadza wymóg zachowania formy aktu notarialnego o ile umowa została zawarta między spółką a jedynym jej wspólnikiem, pełniącym zarazem funkcję jedyne go członka zarządu (a więc w przypadku umowy między spółką i osobą fizyczną, która jest zarazem wspólnikiem członkiem zarządu spółki). Mając na uwadze właściwość (naturę) stosunku prawnego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie można więc przyjąć zastosowania w drodze analogii art. 108 k.c. do sytuacji, w której umowę zawierają dwie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (dwie osoby prawne), z których każda jest reprezentowana przez tą samą osobę, będącą jednocześnie wspólnikiem tych spółek. Właściwość (natura) stosunku prawnego spółki powoduje bowiem, iż ważna pozostaje umowa, gdzie drugą stroną czynności prawnej dokonanej przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością jest inna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, nawet jeżeli jedynym członkiem zarządu i wspólnikiem obu spółek jest ta sama osoba fizyczna. Jednocześnie k.s.h. nie wprowadza dla takiej sytuacji wymogu zachowania formy szczególnej, forma aktu notarialnego wymagana jest bowiem dla czynności prawnej między spółką i osobą fizyczną, która jest zarazem wspólnikiem i członkiem zarządu spółki, a nie między dwiema spółkami. W tym stanie rzeczy przyjąć trzeba, że obawy powoda co do nieważności umowy pożyczki z uwagi na regulację art. 108 k.c. są bezpodstawne.

Mimo tego wskazać trzeba, że uzasadniony jest pogląd powoda co do tego, iż art. 108 k.c. w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy nie znajduje zastosowania z uwagi na to, że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona była możliwość naruszenia interesów spółek reprezentowanych przez tą samą osobę fizyczną. Spółka (...) jako pożyczkodawca zawierając umowę zakładała bowiem osiągnięcie korzyści majątkowej w postaci odsetek od umowy pożyczki, tym samym umowa ta stanowiła dla niej jedną z transakcji biznesowych, podejmowanych w ramach

prowadzonej działalności gospodarczej, ukierunkowanych na osiągnięcie celu w postaci zysku. Z kolei pozwana spółka (...) uzyskała środki finansowe, które niezwłocznie mogła wykorzystać dla realizacji swoich celów inwestycyjnych, przy czym okoliczności faktyczne wskazują na to, że celem tym było nabycie nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Słubicach prowadzi księgę wieczystą nr (...) (pozwana spółka nabyła tę nieruchomość 30 czerwca 2014 r., a więc w dacie uzyskania środków z pożyczki w wysokości 1.215.000 zł). Z opisanego stanu faktycznego wynika więc, że czynność prawna w postaci umowy pożyczki nie naruszała interesów żadnej ze spółek, przeciwnie była to czynność prawna dla każdej spółki korzystna. Innymi słowy M. R. jako jedyny wspólnik i członek zarządu obu spółek zaplanował umowę pożyczki jako transakcję zapewniającą osiągnięcie określonych korzyści ekonomicznych dla każdej ze spółek. Także z tych przyczyn nie zachodzi więc możliwość zastosowania w sprawie w drodze analogii art. 108 k.c.

Stan faktyczny sprawy ustalony został w oparciu o dowody z dokumentów i inne dowody podlegające ocenie na podstawie art. 308 § 2 k.p.c. Dowody te zostały ocenione jako wiarygodne, żadna ze stron nie podważała ich prawdziwości.

W celu ustalenia stanu zobowiązań pozwanej z tytułu pożyczki, w szczególności w zakresie zobowiązania z tytułu odsetek, w świetle zawartej przez upadłą i pozwaną umowy pożyczki oraz porozumienia z 20 stycznia 2016 r. i aneksu z 27 grudnia 2016 r., dopuszczony został dowód z przesłuchania stron, który ograniczono do przesłuchania powoda - syndyka masy upadłości, ponieważ prezes zarządu pozwanej M. R. nie stawił się celem przesłuchania i nie usprawiedliwił swojego niestawiennictwa. Zeznania syndyka masy upadłości zostały ocenione jako wiarygodne, jednakże dodać trzeba, że nie przyczyniły się one do ustalenia innych faktów, niż fakty wynikające z dowodów pisemnych załączonych do akt sprawy. Z uwagi na powtarzające się przeszkody nie pozwalające na stawiennictwo na rozprawie czy to pełnomocnika pozwanej, czy to jej prezesa zarządu M. R., na rozprawie z 12 lutego 2019 r. wyznaczono kolejnych 5 terminów posiedzeń, na które prezes zarządu pozwanej został wezwany pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania (w okresie od 7 do 28 marca 2019 r.). M. R. drogą elektroniczną poinformował, że nie będzie mógł stawić się na posiedzenie 7 marca 2019 r., nie podał jednak przyczyny niestawiennictwa, zarazem oświadczył jednak, że stawi się na jednym z kolejnych wyznaczonych terminów (k. 327). Zarządzeniem z 13 lutego 2019 r., a także z 8 marca 2019 r., pełnomocnik pozwanej został zobowiązany do usprawiedliwienia kolejnych nieobecności prezesa zarządu M. R., M. R. został z kolei poinformowany o treści art. 133 § 3 k.p.c. jak również o tym, że został wezwany na każdy kolejny termin pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania, co oznacza, że brak usprawiedliwienia nieobecności na pierwszym posiedzeniu, wyznaczonym na 7 marca 2019 r., będzie skutkował pominięciem dowodu z przesłuchania na kolejnych terminach. M. R. nie stawił się na żaden z wyznaczonych terminów ani nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Tym samym dowód z przesłuchania M. R. został pominięty.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu przy założeniu, że powód wygrał sprawę w całości.